

Rapport Distriktsdialogen, våren 2022

Med anledning av motion, inlämnad av Riksförbundet Sveriges konstföreningar distrikt Sörmland, genomfördes en dialog mellan Riksförbundet Sveriges Konstföreningars distrikt och dess styrelse. Styrelsen avger följande rapport:

Bakgrund

Vid Riksförbundet Sveriges konstföreningars digitala förbundsstämma den 29 maj 2021 behandlades en motion från distrikt Sörmland.

Motionens förslag som förbundsstämman beslutade anta var:

att förbundsstämman för Sveriges konstföreningar beslutar utse en arbetsgrupp med uppgift att kartlägga distriktens nuvarande roll och funktion och att därvid överväga och lämna förslag på distriktens fortsatta verksamhet.

Dialogprocessen

Förbundsstyrelsen beslöt, efter noga övervägande, att utse sig själva till arbetsgrupp. Främsta skälet var att styrelsens medlemmar då skulle få direktkontakt med distriktens representanter och därigenom få en ofiltrerad bild av de problem som distrikten upplever samtidigt som styrelsemedlemmarna också fick ta del av distriktens önskemål och förslag till förändringar.

Dialog har förts, företrädesvis digitalt, med samtliga 20 aktiva distrikt. Styrelsen delade upp distrikten mellan sig så att minst två styrelseledamöter medverkade vid varje dialogtillfälle. Drygt 60-tal distriktstyrelseledamöter har deltagit i dialogen. Hela dialogprocessen genomfördes under perioden januari/februari 2022. En lägesrapport har redovisats vid en Distriktsledarkonferens i Stockholm den 8 september 2022 då även en workshop kring ämnet genomfördes.

Sammanfattning av distriktsdialogerna

I dialogen framkom såväl återkommande tankar som idéer från enskilda förbund. I stort sett alla distrikt vill ha distrikten kvar. Ett distrikt vill organisera sig på ett mer nätverksinspirerat vis.

Distriktens roll

Arbetsätt

Många av distrikten uppfattar dess arbetsätt och roll i organisationen som otydlig. I en rad distrikt efterfrågades en lathund och ett tydliggörande om vad distrikten ska göra. Andra påpekade att distrikten inte behöver göra samma sak utan kan forma sin verksamhet utifrån sina egna förutsättningar. Förbundsnyvån ska stödj distrikten i hur man gör – inte vad man gör. Flera distrikt pekade på att rollerna behöver klargöras mellan förbundsnyvån, kansli distrikt och föreningar. Samverkan och kontakt mellan olika distrikt är viktigt och stödjande.

Konstbildning och distriktens aktiviteter

Samtliga distrikt anser att dess viktigaste roll är att bedriva konstbildning. Som konstbildning definieras allt från utställningar, konstresor, föreläsningar, programaktiviteter och konstpedagogiska projekt. Vissa gör egna videofilmer med samtal med konstnärer och om konst.

Några distrikt lyfter fram att det är viktigt att skapa goda och kreativa förutsättningar att nå ut med konst som utmanar det igenkända och invanda seendet. Metoder om hur arbeta med förmedling och konstpedagogik behövs och efterfrågas

Förmedlingsmetoder och konstpedagogik i förhållande till samtidskonst var en fråga som många lyfte och att kansliet skulle kunna hjälpa distrikten med metoder, handledning och tips.

Kontakt med föreningarna

Många distrikt lyfter fram kontakten med föreningarna som det viktigaste de gör. De pekar på att metoderna kring hur de motiverar och utvecklar föreningarna kan förbättras. De vill hitta konstruktiva samarbetsformer med föreningarna och att kanske också få fler att bli medlemmar i riksorganisationen. Här pekar några på att styrelsen är en viktig länk för att lyfta distriktens roll och status gentemot föreningarna och allmänt i organisationen.

Värkning av nya föreningar är något som många lyfter fram och då är behovet av att förstå hur de motiverar föreningarna att bli medlemmar viktigt. Särskild uppmärksamhet ägnades de föreningar som är konstnärsdrivna.

Påverkansarbete och lobby för konsten

Många var intresserade av distriktens roll i påverkansarbete och en idé framkom om att distrikten kunde göra inspel till kansliet när de svarar på remisser. Denna idé

uppskattades av många. Flera distrikt lyfte vikten av att försvara principen om armlängds avstånd, dvs kulturens fria ställning och oberoende från politiken. Flera distrikt är delaktiga i framtagandet av regionala kulturplaner.

Utmaningar

Behov av förnyring – men hur göra?

Många distrikt uttryckte att föreningarnas nedläggningar och det svårtacklade förnyrningsbehovet är bekymmersamma frågor för distrikten. Här efterfrågas arbetssätt och utbud ("lockbete") som skulle kunna arbetas fram och delas i hela förbundet. Det förekommer förnyring och nya föreningar tillkommer. Det är då viktigt att förstå vad som intresserar de nya föreningarna som t ex konstnärsdrivna föreningar och varför de väljer att bli medlemmar.

Arbetsplatsföreningarnas minskning – en komplex fråga

Några distrikt talade om arbetsplatsföreningarnas nedläggning och minskning. Arbetslivets strukturella förändring som förändringar i arbetsplatskultur, internationell påverkan och hur människor förhåller sig till yrkesliv och karriär (oftare arbetsplatsbyte) har stor påverkan. Nedläggningarna kan således inte bara ses som ett utslag av att avdragsrätten inte finns utan i termer av samhällsförändring, förändrat arbetsliv och internationellt företagande.

Diskussionen inom Sveriges Konstföreningar har haft en tendens att stanna vid den polariserade frågan kring avdragsrätten för konstinköp för lotterier som fått bära skulden till minskningen.

Utställningsersättningen är viktig att vårda

En sak som kom upp var frågan om huruvida kommersiella gallerier (dvs gallerier med vinstsyfte) söker om medlemskap i distrikten och på så vis kan få tillgång till utställningsersättning. Detta är en komplex fråga som inte har några entydiga svar.

Alla är helt ense om att vi verkligen måste vara rädda om möjligheten att betala ut utställningsersättning och att det förtroende från departementet till Sveriges konstföreningar måste vårdas.

Digital kompetenshöjning

Coronapandemin har lett till en positiv kompetenshöjning och möjlighet till digitala möten är bra. Dock vill flera distrikt att det månatliga distriktledarmötet organiseras bättre. Digital kompetenshöjning är något som efterfrågas av många, i allt från Facebook och andra sociala medier till zoom och mer avancerad digital teknik.

Distriktens behov av stöd från kansliet

En fråga i dialogen rörde distriktens behov av stöd från kansliet och det stora flertalet uttrycker att det råder en god relation mellan distrikten och kansliet. Det finns en rad specifika önskemål och behov, några av distrikten uttrycker önskemål om metoder för förmedling av samtidskonst och andra konstbildande aktiviteter medan andra önskar stöd för att utveckla sitt digitala arbete, såväl hemsidor och sociala medier som zoom, nyhetsbrev och andra kommunikationsredskap. Några distrikt lyfter att gemensamma tema är ett inspirerande sätt att arbeta. Ett distrikt menade att kansliet kan ge distrikten professionell påfyllnad om vad som händer inom konsten t ex internationellt. Ett annat tänker att kansliet kan ha en mer aktiv roll i att bistå med utställningar av samtida konst. Andra behov som nämndes var ökad kunskap om föreningsekonomi, att fylla i blanketten om utställningsersättning och juridiska frågor. Några tyckte det var betungande att lämna in alla uppgifter som årsredovisning, protokoll m.m.

Hur håller distrikten kontakt med konstföreningarna?

En annan fråga som ställdes i underlaget var hur distrikten håller kontakt med föreningarna. De arrangerar olika aktiviteter som utställningar, föreläsningar, konstnärsbesök, konstresor och större och mindre projekt. De ger ut nyhetsbrev om vad som händer i regionen kompletterat med informationen från förbundet. Vissa distrikt besöker kontinuerligt föreningar och håller på så vis tät kontakt. Vissa har delat upp föreningarna mellan styrelseledamöter som de har ansvar för att hålla kontakt med, besöka utställningar osv En utmaning är att veta om och hur informationen som de skickar ut går vidare till medlemmarna. Zoom erbjuder en möjlighet att enkelt ordna kontakt med föreningarna.